

NORBERA

❖norberaren/norbere

NOR/ZEIN BERE

NORBERA

- Hautespenak geneen errepikatzea faboratzen badu, modu bat baino gehiago dago irabazle izateko. **Norbera** ugaltzea da biderik zuzenena.

Marc D. Hauser: *Gogo basatiak*, EHUpress (ZIO bilduma), 2008. Itzul.: Irene Aldasoro.

❖ norberaren/nor bere

- **Norberaren** eta beste baten arteko fusio emozionala da enpatia.

Marc D. Hauser: *Gogo basatiak*, EHUpress (ZIO bilduma), 2008. Itzul: Irene Aldasoro.

- Primitiboarentzat **nor bere**¹ arima edo nortasuna, **nor bere** nia eta nor bere bizia, ez dago, guretzat bezala, **nor bere** barruan mugatua.

Joxe Azurmendi: *Azken egunak Gandiagarekin*, 2009.

¹ Hiztegi Batuan:

nor bere Heg. 'norberarena'

NOR/ZEIN BERE

- *Inon ez inor menpekorikan
nor bere burua[re]n jabe (,,)*

Joxan Artze: "Martxa baten lehen notak", in
Mikel Laboa, *Lau-bost*, 1980.

- A (x) eremuak, zein bere
azpiindizearekin, potentzial
elektromagnetikoak dira.

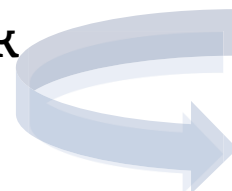
Graham Farmelo: *Eder behar du*, EHUpres (ZIO
bilduma), 2009. Itzul.: Fernando Morillo.

Zenbait forma ditugu aurreko adibideotan:

1. **Norbera** izenordaina.
2. **Norberaren** eta **norbere**: **norbera** izenordainaren genitiboko formak.
3. **Nor/Zein bere** egiturak.

Azter ditzagun horiek guztiak
banan-banan, eta ondoren
adibideak ikusi.

● nor + bera › NORBERA

❖norberaren/norbere

norbera izord. Hitz egiten ari dena bera, edo aipatu den hura bera.

(Ikus [EEH](#))

Edozein izen bezala deklinatzen da:

- norbera
- norberak
- norberari
- norbera(ren)gan
- ...

- norberaren (**norbere**¹ ez da gomendatzekoa estandarrerako)
- norberarekin
- norberarentzat
- ...

¹Hiztegi Batuan: **norbere** Heg. 'norberarena'

● nor/zein + bere › NOR/ZEIN BERE

• **NOR/ZEIN**: *bakoitzaren* esanahia hartzen du *bere* edo kidekoren bat ondotik duenean.

• **BERE**: izenordain bihurkaria; *nor* edo *zein* ditu erreferente.

Multzo jakin bateko zati bakoitza adierazten dute '*nor/zein bere*' egituretako *nor* eta *zein* izenordainek.

Bereizirik idatzi arren, elkarren ondo-ondoan jartzen dira, osagai bakar modura.

Honako esamolde hauek ditugu:

- *nor/zein bere*
- *nork/zeinek bere*
- *nori/zeini bere*

● NORBERA: zenbait adibide

- "Norbera da behin"¹ dio esaerak.
- Norberak atera behar ditu babak eltzetik.
- Norberari ihes egiterik ez dago.
- Jendaurrean hitz egiteko, nahitaezkoa da norberarengan konfiantza izatea.
- Esperientzia bitxia da norberaren ahotsa grabaturik entzutea.
- Norberarekin bakean bizitzea da zorionaren giltzetako bat.
- Norberarentzat gogorra dena, besteentzat ere gogorra.

Gotzon Garate: *Atsotitzak*, 2004

¹ "Norbera da **lehen**", alegia.

● 'NOR BERE' egitura: zenbait adibide

NOR BERE

- Nor bere kabuz ibili da.
- Nor bere gisa maskaratu zen.
- Nor bere bidetik joan ginen.

*Nor geure bidetik joan ginen.

NORK BERE

- Nork bere opilari gatza.

Gotzon Garate, Atsotitzak, 2004

- Nork bere joeren arabera jokatuko dugu.

*Nork geure joeren arabera jokatuko dugu.

NORI BERE

- Nori berea, zuzenbidea.
- Gutunak igorri zituen erreinuko eskualde guztietara, nori bere hizkuntzan, horrela jende guztiaren etxean begirunea nagusi izan zedin.

EstGr 1,22

Elizen arteko Biblia, 2004

OHARRA: Gizaki dira 'NOR BERE' egiturak adierazten duen multzoaren zatiak.

● 'ZEIN BERE' egitura: zenbait adibide

ZEIN BERE

- Jendea zein bere aldetik urrundu zen.
- Bere ardiak deitzen ditu zein bere izenez.

Joan 10, 3
Leizarraga, 1571

ZEINEK BERE

- Hortzek, jakina denez, zeinek bere funtzioak izan ditzakete: ziztatzea, ebakitzea, urratzea, murtxikatzea, ehotzea...

Jorge Wagensberg: *Formen matxinada*, EHUpress (ZIO bilduma), 2007. Itzul.: Juan Garzia.

ZEINI BERE

- Zirok, pertsiarren erregeak, bere gudarosteetako soldadu guztiei zeini bere izenez deitzen zekien.

Jorge Luis Borges: *Ipuin hautatuak*, 1998. Itzul.: Juan Garzia.
[Moldatua]

OHARRA: Izaki bizidun nahiz gauzaki bizigabe izan daitezke 'ZEIN BERE' egiturak adierazten duen multzoaren unitateak.

Laburtuz, beraz:

1. Sail ezberdinetakoak ditugu **norbera** izenordaina eta **nor/zein bere** esamoldeak.
2. Bereiztekoak dira **nor bere** esamoldea eta **norbere** (**norbera** izenordainaren genitiboa).
 - Nor bere gauzez arduratu dadila
 - Ez dago norbere ohea bezalakorik

Estandarrerako, **norberaren** da hobesteko forma; dena dela, **norbere** guztiz egokia da, eta guztiz bizirik dago Hegoaldeko tradizioan.

Gehiago jakin:

Etxepare, Rikardo (2003). "Nori berea: nor bere egiturak euskaraz", in Euskaltzaindia (argit.), *Euskal Gramatikari eta Literaturari buruzko Jardunaldiak XXI. mendearen atarian*, I. lib., 233.-254. or.

Gramatika Batzordea (1991): "2.2.2.7. Norbera, nor bere", in *Euskal Gramatika. Lehen Urratsak - I*. Bilbo: Euskaltzaindia, 58.-60. or.

Petirena, Patxi (2011): "4.4. Norbera, norberaren eta nor bere", in *Morfosintaxiaren inguruko zalantzak eta argibideak*. Gasteiz: Eusko Jaurlaritza, 98.-100. or.

